

kijk-Wijzer

We proberen we ons een beeld te vormen van wie, wat of hoe God nu eigenlijk is. We bedienen ons met onze mogelijkheden in woord en beeld. Wij maken daarbij gebruik van beelden en woorden uit onze tijd. Wie is God voor ons? En Jezus?

intro

Geloven zonder God 2.0 (twee-punt-nul), met accent op: 'Jezus betwijfeld'

Met deze titel komen we tegelijk uit op een driehoeksverhouding: de drie-eenheid (dan eigenlijk graag met de hoofdletter 'D' opgeschreven!). Het is een construct dat bij mij maar geen levend begrip wil worden. De '3=1' is voor mij alleen maar een bedenksel dat door een groep theologen in de vroege middeleeuwen als leidend begrip over God is aangenomen. Velen hebben dat tot nu toe klakkeloos overgenomen. Ik respecteer ieders manier van geloven of verbeelden. Maar voor mij is het een zeer gedateerde (oud en uit de tijd), gekunstelde manier om iets dergelijks in zo'n vorm te gieten. En voor sommigen is het misschien wel een hele boude uitspraak om juist deze stellingname van de drie-enige God te ontwrichten. Als dat zo is, dan hoop ik maar dat u reageert op dit schrijfsel (binnen- of buiten-kerks), maar ook als u het er roerend met me eens bent, dan hoor ik dat graag.

Natuurlijk proberen we ons een beeld te vormen (zowel letterlijk als figuurlijk) van wie, wat of hoe God nu eigenlijk is. We bedienen ons met onze mogelijkheden in woord en beeld. Onontkoombaar maken wij ook gebruik van beelden en woorden uit onze tijd. Daarin maakt de mensheid een verandering door: zowel persoonlijk als in het mensdom in het geheel. We leven nu niet meer in de middeleeuwen, maar in een turbulente voortrazende maatschappij die andere beelden en woorden bij ons oproepen, en van ons vragen. Waarin beelden ook een onderdeel zijn van de verworvenheden van de wetenschap. Iets waar wij niet (meer) omheen kunnen. Dat beïnvloedt ook het beeld over God. Zou Klaas Hendrikse in deze

dan toch gelijk krijgen toen hij poneerde dat 'God niet bestaat, maar gebeurt'?

Dat wij ons bedienen van beelden die bij onze eigen ontwikkeling passen, wil ik u aan de hand van een anekdote verduidelijken. Toen wij (mijn vrouw en ik, met onze kleindochter achterop de fiets) een tijd geleden van de markt van

Schoonhoven (aan het Doelenplein) vandaan fietsten en in de bocht na de fietsenmaker Haak langs de R.K.-kerk rolden, riep onze kleindochter: **"GóóóóD!"**. Omdat ik wat onbegrijpelijk keek, scandeerde ze nogmaals deze geloofsbelijdenis. Het klonk bijna als een vloek in m'n oren. Ze wees mij in een niet mis te verstane beweging in de richting van het beeld van Christus dat aldaar in de tuin van de pastoor staat. Ietwat verbouwereerd meende ik dat maar zo te laten en in een: "O, ja!", en een "Hmm" haar beeld over God hierin maar te bevestigen. Het zou waarschijnlijk niet geholpen hebben, als ik op dat moment met een verhandeling op de proppen was gekomen over het verschil tussen God en Jezus, de God van het Oude en die van het Nieuwe Testament. Want voor haar is Jezus of God of een beeld dat daarover is gemaakt identiek. Hetzelfde gebeurt als ik haar een beeldverhaal voorlees van Dick Bruna over bijvoorbeeld Nijntje. De tekening 'is' Nijntje en niet anders. Zo vormt dat beeld nu voor haar als vertegenwoordiging van 'haar' God.

In deze uitgave betwijfeld: de drie-eenheid van God, of de persoonlijke God en het bestaan van Jezus. Baruch Spinoza, Edward van der Kaaij, Fik Meijer, Heere Heeresma, Tom Mikkers komen aan het woord.

Maar voor sommigen (ook onder ons) is de historiciteit of zelfs het bestaan van Jezus twijfelachtig. We moeten het met de beelden doen die aan ons zijn overgeleverd. En met die overlevering schort het nog al eens aan. Zie daarvoor het stuk over de preek van Dr. Tjaard Barnard die hij onlangs bij ons hield. Óf leest u de bijdrage

van Bas Vooijs over 'Jezus en de vijfde evangelist'. De schrijver Fik Meijer zal bij ons op 15 januari 2017 een toelichting geven over zijn boek. **Zorg dat u er dan ook bij bent!**

Maar zeer binnenkort (al op 6 november a.s.!) zal dr. Willem Gludemans ook een lezing houden over het thema "Levensmissie". Een boeiend thema. Leest u de beschrijving erover in dit blad en kom deze zondag. En als u een andere zondag heeft gemist, namelijk de zondag dat de 'vriendendienst' werd gehouden, dan kunt u in dit blad de preek die Roos Ritmeester heeft gehouden nog nalezen. Helemaal in de lijn van het thema van dit blad, een zeer indringende overweging over het godsbeeld van ons en dat van Spinoza. Het zet je aan het denken én geloven (maar dan misschien anders). Veel leesplezier, én...reageer!

HvdW

Geloof het of niet

Als Spinoza zijn ideeën over God publiceert is de beer los. God, zegt Spinoza, is niet een persoonlijk God die precies zo reageert, denkt, besluit en handelt als wij mensen. God is niet degene die dit universum geschapen heeft. Hij staat niet tegenover 'alles wat is' maar hij valt helemaal samen met alles wat is.

Geloofsthema's

Spinoza en God

Compilatie van de inspirerende preek van Roos Ritmeester tijdens de 'Vriendendienst' van 16 oktober 2016.

In het jaar 1632 werd er in Amsterdam een jongetje geboren dat van zijn ouders de naam Baruch kreeg. Een Hebreeuwse naam, want zijn ouders waren Spaans/Portugese joodse vluchtelingen. In Spanje was de situatie voor joden steeds moeilijker geworden. Ze werden gedwongen zich te bekeren tot het Rooms-Katholicisme. Dat deden veel joden wel voor de vorm, maar ze bleven hun eigen geloof trouw. Marranen, varkens werden ze genoemd. Toen het leven in Spanje

en Portugal, door steeds strengere maatregelen tegen de joden ondraaglijk werd, vluchtte de grootvader van Baruch d'Espinoza zoals hij voluit heette naar de Nederlanden, waar een klimaat van meer godsdienstige verdraagzaamheid heerste. Spinoza's vader zette in Amsterdam een handelonderneming op.

Baruch betekent 'de gezegende' maar aanvankelijk was het leven voor Spinoza niet zo gezegend, zijn moeder overlijdt als hij zes is en als hij 21 is overlijdt ook zijn vader. In 1656 komt Spinoza helemaal alleen te staan als hij, na een conflict met de leiding van de Portugees joodse geloofsgemeenschap, uit die gemeente wordt gezet. Een totale verbanning is het die vergezeld gaat van de woorden: 'Vervloekt zij hij als hij slaapt, vervloekt als hij waakt. Niemand mag met hem spreken, niemand mag met hem schrijven, niemand mag met hem onder één dak verkeren, niemand mag binnen anderhalve meter bij hem zijn of enig geschrift van hem lezen'.

Totale uitsluiting dus. Spinoza besluit daarop zijn joodse voornaam te verruilen voor een Latijnse: Benedictus.

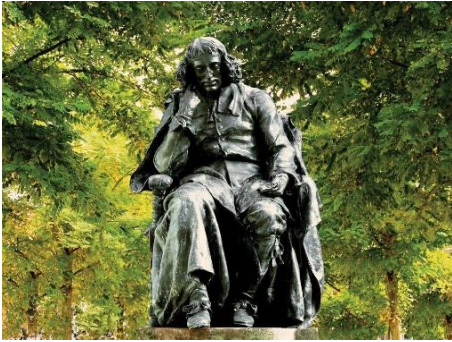
Hij vertrekt uit Amsterdam en leeft een sober leven op kamers in Rijnsburg, Voorburg en Den Haag als kostganger bij gewone mensen. Om in zijn levensonderhoud te voorzien slijpt hij lenzen. Zo was hij onafhankelijk en kon hij zich wijden aan zijn passie: de filosofische zoektocht naar de waarheid en naar datgene wat een mens vrij maakt en ook blij maakt.

Al was Spinoza dan wel niet gezegend met een goede start in het leven, hij was beslist gezegend met een uitzonderlijke verstand en een zeer onafhankelijke geest en dat laatste zou hem niet altijd in dank afgenomen worden. Ook niet in die Gouden Eeuw waar De Nederlanden vrijheid en verdraagzaamheid zo hoog in het vaandel hadden staan.

Hoe dan ook Nederland, de Nederlanden waren in de wereld in die tijd toch een oase van verdraagzaamheid, al kon je ook weer niet alles zeggen en schrijven. En dat ondervond Spinoza.

In zijn zoektocht naar de waarheid ging Spinoza uit van de rede als hoogste goed. Hij onderzoekt de werkelijkheid met het instrument van de rede en zo onderzoekt hij ook de joods christelijke heilige geschriften.

Als een chirurg met zijn scalpel van de rede ontleedt hij, alles wat niet met die rede in overeenstemming is en zo komt hij ertoe allerlei

begrippen die tot dan toe vanzelfsprekend waren als irrealiteit af te doen: Hemel en hel, duivel, zonde en zondeval, de wonderen: voor Spinoza behoort dit allemaal niet tot de werkelijkheid, het is zinloos en leeg.

Als Spinoza deze zijn bevindingen bekendmaakt breekt er een storm van protest

los: Woedend wordt er gereageerd dat hij:

'Een aarts atheïst is; de belangrijkste, schandelijkste en gevaarlijkste. Hij bedreigt met zijn leer de gehele mensheid. Hij bedreigt haar met morele, religieuze en sociale vernietiging. Hij verspreidt weergalozige goddeloosheid. Hij is de grote mis-leider van het mensdom. De meest schaamteloze van alle stervelingen. Hij is een monster, hij is een duivel, een nietige worm, hij is niet meer dan een dooie hond.'

Tja, het schelden is van alle tijden.

Als Spinoza zijn ideeën over God publiceert is de beer helemaal los. God, zegt Spinoza, is niet een persoonlijk God die precies zo reageert, denkt, besluit en handelt als wij mensen. God is niet degene die dit universum geschapen heeft. Hij staat niet tegenover 'alles wat is' maar hij valt helemaal samen met alles wat is.

Spinoza werd in zijn eigen tijd als een godloochenaar gezien. Een reli-crimineel en ook vandaag de dag zullen er nog veel gelovigen uit de meer orthodoxe hoek zijn die hiermee instemmen. Dit staat immers haaks op de verzoeningsleer: geen erfzonde, geen Jezus die voor onze zonde gestorven is en zo onze verlossing bewerkstelligd heeft.

In vrijzinnige kringen is Spinoza juist heel populair. In diverse Remonstrantse kerken zijn Spinoza kringen.

Maar misschien voelen we ons als we dit voor het eerst horen of lezen toch een beetje uit het lood geslagen. Als God geen persoonlijke God is die zich met de wereld en met ons bemoeit, wat is dan de plaats van de bijbel, wie is Jezus Christus dan?

Kun je nog bidden tot een God die samenvalt met het universum?

Wat is ons houvast nog bij zo'n onttekend godsbeeld?

Als Spinoza over God spreekt dan gebruikt hij het woord substantie. Dat komt van het Latijnse 'substare', wat 'eronder staan' betekent. God is voor Spinoza de fundering, de dragende grond van alles wat is. Spinoza zegt dat er buiten God niets anders bestaat en dat het hoogste goed is God te kennen.

Hier spreekt toch geen atheïst ...?

Wel een ketter natuurlijk als je hem langs de orthodoxe meetlat legt.

Spinoza spreekt over God als de Natuur. En dan moeten we bij het woord natuur niet denken aan de bloemetjes en de bijtjes, maar aan het hele universum, alles wat is, materieel en geestelijk. En dat alles is in mindere of meerdere mate beziel, verbonden in een kosmische ordening, er is geen chaos, geen toeval, alles gaat volgens een zekere noodzakelijkheid. De wet van oorzaak en gevolg regeert het hele universum. Alles gebeurt als gevolg van een oorzaak en als we alle oorzaken zouden kennen dan zouden we ook de noodzaak van alle gebeurtenissen begrijpen. Dan zouden we ook heel anders gaan denken over goed en kwaad en ook over onze verantwoordelijkheid jegens andere mensen, de dieren en planten, het water en de lucht.

Uiteindelijk, zegt Spinoza, zijn we geheel afhankelijk van God die het werkende principe in alles en iedereen is.

Menselijke vrijheid bestaat uit het inzien en beamen van deze noodzakelijkheid.

Dit klinkt toch verdacht veel als: 'Uw wil geschiede'

Maar hoe komt een mens tot dat inzicht? Volgens Spinoza gaat die weg via drie manieren om kennis te verkrijgen: de verbeelding, de rede en de intuïtie.

Je zou het ook als een groeiproces kunnen zien. Of als leren lezen: 'God' leren lezen

In de eerste fase leert een kind de afzonderlijke letters, in de tweede fase begrijpt het de losse zinnen en tenslotte begrijpt het de zin van het hele boek.

God leren lezen in alles wat is, dat is - denk ik - ook wat Paulus bedoelt, als hij tegen de Atheners zegt: De God die de wereld gemaakt heeft en alles wat die bevat, de Heer van hemel en aarde, woont niet in tempels die door mensenhanden gemaakt zijn. Ook laat Hij zich niet door mensenhanden bedienen, alsof Hij iets nodig had, want zelf geeft Hij aan allen leven en adem en alles.

'Want in Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij'

Waarbij Paulus zich God nog wel als een persoon voorstelt. En dat mag ook. Spinoza laat zien dat je je God op heel verschillende manieren kunt voorstellen en dat is ieders goed recht, want niemand heeft ooit God gezien. Voor de één is het een heel concreet beeld van God als een Vader, een Herder, soms een veel abstracter beeld: God als een adelaar. En ook het beeld van Christus is soms heel erg abstract. Denk aan Johannes': In den beginne was het Woord, en het woord was bij God en het woord was God. Johannes omschrijft Christus daar als de geïncarneerde, de vleesgeworden, Logos, de wereldrede, wat we tegenwoordig 'hoogste bewustzijn' zouden noemen.

**Hoe zit het met de relatie God en mens bij Spinoza?
Het lijkt misschien wel alsof God zich van de wereld heeft afgekeerd!**

En toch gaat het bij al die wijzen van geloven uiteindelijk om de ene God, oneindige liefde, bron uit wie alles voortkomt en tot wie alles wederkeert.

Maar hoe zit het dan met de relatie God en mens bij Spinoza? Het lijkt misschien wel alsof God zich van de wereld heeft afgekeerd, maar dat kan onmogelijk zo zijn, want God is de wereld zelf en omdat God zelf het eindeloze, eeuwige universum is en wijzelf daar ook deel van uitmaken, kunnen we God met ons verstand en intuïtie begrijpen. God dringt zich volgens Spinoza aan ons op in de hele

werkelijkheid. Als je dat eenmaal ziet, kun je onmogelijk nog om Hem heen.

Het gaat erom om de obstakels die ons van het 'zien' van God in alles afhouden, langzaam maar zeker op te ruimen en ons eigen ego, met al zijn willen afdwingen van wat wij denken dat voor ons geluk onontbeerlijk is, om dat ego of dat valse ik, op zijn plaats te zetten.

Dat is volgens Spinoza de opdracht van ieder mens en zó ziet hij ook Christus.

Als hij zegt: "Gods eeuwige wijsheid heeft zich in alle dingen en het meest in de menselijke geest en het allermeeft in de geest van Jezus Christus gemanifesteerd. Alleen die geest leert ons wat waar is en onwaar, wat goed is en kwaad".

En ook zegt: "Christus heeft van geest tot geest met God gecommuniceerd zodat de stem van Christus de stem Gods genoemd kan worden. In die zin is Christus de weg van het heil geweest".

En tenslotte: "Mensen herwinnen hun vrijheid, geleid door de geest van Christus, dat wil zeggen door de idee van God".

God leren zien, die liefde te ervaren, daar horen ook de moeilijke kanten van het leven bij: het ploegen en ploeteren, het afzien, het lijden en de pijn.

En de kunst is om ook die kant van God te accepteren.

Je steeds weer, in de stilte, in gebed, af te stemmen op een kosmische orde die ons verstand te boven gaat.

Dit klinkt heel mystiek, maar het gaat juist om het gewone leven.

Vechten als een leeuw voor een goede zaak, proberen de omstandigheden te veranderen dat hoort ook bij die kosmische orde. Verwachting en hoop horen ook bij die orde, maar er komt een moment dat je ziet: dit werkt niet.

Dat is het moment waarop je kunt komen tot overgave.

Dat is het moment ook om óók in de tegenslag, in de mislukking God te zien. Liefde te leren. En te zien dat 'God' heel nabij is.

Zoals verwoord in regels uit een gedicht van de 17^e eeuws dichter en mysticus Jan Luyken:

Ik meende ook de Godheid woonde verre,
In enen troon, hoog boven maan en sterre,
En hefte menigmaal mijn oog
Met diep verzuchten naar omhoog;
Maar toen gij u liefdede t' openbaren,
Toen zag ik niets van boven nedervaren;
Maar in de grond van mijn gemoed,
Daar wierd het lieflijk ende zoet,
Daar kwaamt gij uit der diepten uitwaarts dringen
En, als een bron, mijn dorstig hart bespringen,
Zo dat ik u, o God! bevond
Te zijn de grond van mijnen grond.!

Je hoeft geen mysticus te zijn om deze ervaring te kennen.
De ervaring van overgave aan die grond in onszelf, juist in heel moeilijke omstandigheden.
Een Godsmoment dwars door alles heen.

Op het moment dat je die allesbepalende hoop en vrees en al je zorgen overgeeft gebeurt er wat. En het is moeilijk uit te leggen. Alle problemen, het onrecht, het gemis; het is er nog steeds, maar tegelijk is er een ervaring van verzoening die je verstand geheel te boven gaat. Een moment van volkomen vrede met alles zoals het is en liefde voor alles zoals het is. Een moment van totale vrijheid.

God zien soms even, dat wens ik ons allen toe.

Roos Ritmeester

(voor deze preek heb ik gebruik gemaakt van de Ethica van Spinoza en van het boekje van Jan Knol: 'En je zult spinazie eten'.)

Geloof het of niet

Een prikkelende gedachtegang die dr. Tjaard R. Barnard in zijn preek van 29 mei 2016 in de remonstrantse gemeente naar voren liet komen. “Heeft Jezus ooit wel bestaan?” En: “Hoe belangrijk is de historiciteit van Jezus voor het christelijke geloof?”

Het bestaan van Jezus betwijfeld

Aanleiding van deze denktrant is het artikel: *‘Het geding om de historiciteit van Jezus’*, dat Bert Jan Lietaert Peerbolte heeft geschreven naar aanleiding van het verschijnen van het boek van Edward van der Kaaij: *‘De ongemakkelijke waarheid van het christendom: De echte Jezus onthuld’* (Soest 2015). Dit artikel kan men nalezen op de site: www.ntt-online.nl.

Van der Kaaij’s uitgangspunt dat Jezus louter een mythische figuur is en er geen bewijs is dat hij daadwerkelijk heeft bestaan is echter niet nieuw. De Hollandse Radicalen die aan het begin van de

Van der Kaaij: “De verhalen over Jezus zijn tot stand gekomen als historisering van een voor-christelijke mythe naar voorbeeld van Egyptische mythe van Horus, Isis en Osiris.”

Twintigste Eeuw met deze stellingname naar voren kwamen, werden toen al van repliek gediend. De mening van Van der Kaaij dat er geen bewijs is, stoelt niet op degelijke onderbouwing, maar is opgetuigd uit vooronderstellingen. Volgens zijn idee zijn de verhalen over Jezus tot stand gekomen als historisering van een voor-christelijke mythe naar voorbeeld van Egyptische mythe van Horus, Isis en Osiris. Van der Kaaij verricht nauwelijks onderzoek naar de

juistheid van de bronnen die hij gebruikt en maakt zich schuldig aan 'complot-denken'. Veronderstellingen die niet door degelijk onderzoek gestaafd worden. Hij haalt in zijn uiteenzetting kritiekloos Arthur Drews aan die in 1909 in zijn boek *Die Christusmythe* uitgaat van die gedachte dat Jezus van Nazaret een historisering van een bestaand idee is.

"De voorstelling van de godheid als een stervende en herrijzende figuur is niet uniek

voor het christendom. Genoemde overeenkomsten leiden evenwel niet automatisch tot de conclusie dat de verhalen die de evangeliën en andere christelijke bronnen bevatten over Jezus dan ook gemodelleerd zouden zijn naar het voorbeeld van de genoemde Egyptische mythe", zo stelt Lietaert Peerbolte in zijn artikel.

En verderop in dit epistel: "De gedachte dat Jezus nooit als historische figuur bestaan heeft, is niet belachelijk en evenmin is zij verwerpelijk. Wat zij wel is, is onwaarschijnlijk."

"Als de eerste christenen de figuur van Jezus bedacht zouden hebben, dan is het onaannemelijk dat de eerste onomstotelijke vermelding van de volgelingen van Jezus die zich op hem beroepen in hun martelaarschap te krap. Het is te krap om het aannemelijk te maken dat deze volgelingen eerst Jezus bedacht zouden hebben om zich vervolgens naar eer en geweten voor deze fictieve figuur te kunnen opofferen."

Als Jezus een volledig fictieve figuur zou zijn, hoe laat zich dan verklaren dat zijn vroegste volgelingen over hem berichten, dat hij gekruisigd is?

"Een tweede probleem is misschien nog wel ernstiger. Als Jezus een volledig fictieve figuur zou zijn, hoe laat zich dan verklaren dat zijn vroegste volgelingen over hem berichten dat hij gekruisigd is? Deze uitermate oneervolle wijze van sterven past in het geheel niet bij de ideeën die in het vroege jodendom de ronde deden over Gods ultieme gezant die soms aangeduid werd als de 'messias'. Een kruisiging was dermate vernederend, dat niemand dat zou verzinnen."

Tjaard Barnard vraagt zich in zijn preek verder ook af in hoeverre het geloof de historiciteit van Jezus nodig heeft. Zeker is wel dat de evangelisten een eigen interpretatie en inkleuring geven over de gebeurtenissen rondom en met het leven van Jezus.

“God is in hem tastbaar geworden. Dat is van fundamenteel belang.

Het is een wezenlijk onderdeel van de overtuiging zo niet de kern van het christelijke geloof”, vindt Bert Jan Lietaert Peerbolte. Vanuit wetenschappelijk perspectief valt er weinig met grote zekerheid te zeggen over de historische Jezus, maar dit

leidt niet tot de conclusie dat zijn bestaan verzonnen is.

Tjaard Barnard geeft daarbij aan dat je met geloof niet alles zeker kunt weten. Dat is ook het wezenlijke van het geloof. En als het een sprookje is, dan is het wel een mooie. De historiciteit van Jezus is niet per se noodzakelijk voor het geloof in hem.

Dr. L.J. Lietaert Peerbolte is hoogleraar Nieuwe testament aan de Faculteit der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

buitenstebinnen

Tijdens de vriendendienst heeft u een toelichting gekregen over het beleggen in het fonds Oikocredit. Het voorstel was om met elkaar geld in te leggen voor een belegging van 200 Euro. Dat is gelukt!

Hiermee hebben we als gemeente met elkaar geïnvesteerd in mensen. Geweldig! Alle gevers hartelijk dank!

Diaconale zaken

Jezus heeft goed gezelschap – diaconaat

Karen Armstrong heeft al weer meerdere jaren geleden een boek geschreven – (Handvest voor) Compassie. Zij gaat ervan uit dat ieder mens behept is met een vermogen tot compassie, maar ze is van mening dat dat niet genoeg is: iedereen zou dat vermogen moeten koesteren en ontwikkelen

Ze benadrukt dat compassie niet verward moet worden met medelijden, waar vaak iets neerbuigends in doorklinkt. Compassie, mededogen, is veel meer het vermogen om je te verplaatsen in een ander, om het gezichtspunt van de ander in te nemen. In feite is dat al in de gulden regel verwoord, die in alle belangrijke spirituele tradities een plek heeft, en waar onze eigen koningin op wees: 'Wat jij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet', of in een Bijbelse variant (en verdergaand) : 'Behandel een ander zoals je zelf behandeld wilt worden'.

Het was de wens van Karen Armstrong wens om een Charter of Compassion op te stellen: een handvest onderschreven door vooraanstaande denkers uit diverse religies met compassie als middelpunt van het religieuze en morele leven.

Onze tijd kan heel goed mensen gebruiken die ons vanuit eigen ervaring aanwijzingen geven voor ons leven met elkaar. Christenen oriënteren zich op Jezus. En er zijn nog veel meer mensen die ons kunnen leiden. Om er maar eens een paar te noemen:

'Wees zelf de verandering die je in de wereld wilt zien'.

*(toegeschreven aan) Mahatma Gandhi 'Wees zelf de verandering die je in de wereld wilt zien'.

Ofwel:

'If we could change ourselves, the tendencies in the world would also change. As a man changes his own nature, so does the attitude of the world change towards him. This is the divine mystery supreme. A wonderful thing it is and the source of our happiness. We need not wait to see what others do.'

Als je meer liefde wilt zien, heb dan meer lief (probeer het eens uit als je door je stad of dorp fietst groet anderen met een lach of

een vriendelijk gezicht). Als je meer vrede wilt, begin dan in je eigen omgeving. Probeer het eens in de kring waar je voor je gevoel het meest invloed heb op hoe dingen gaan! Je hoeft niet op een ander te wachten en **als je zelf verandert, verandert de wereld ook!**

*Martin Luther King – ‘I have a dream’

Hij werd beroemd in de jaren vijftig en zestig dankzij zijn geweldloze verzet tegen de rassenscheiding in de Verenigde Staten, onder meer door een massademonstratie op 28 augustus 1963 en het boycotten van stadsbussen die blanken bevordeelden. Tijdens die betoging hield hij op de trappen van het Lincoln Memorial zijn legendarische toespraak:

"I Have a Dream", waarin hij zijn hoop uitsprak dat mensen ooit op hun gedrag en niet op hun huidskleur beoordeeld zouden worden. Een jaar later kreeg hij de Nobelprijs voor de Vrede.

*Tent of Nations - Bethlehem – Daoud en Daher Nassar – ‘We refuse to be enemies’

De familie Nassar woont op één van de zeven bergen rond Jeruzalem, de enige berg die nog in handen is van Palestijnen. Zij zijn ook wettelijk gezien al honderd jaar de rechtmatige eigenaar, omdat ze de eigendomspapieren hebben. Zij hebben gekozen voor de weg van het geweldloze verzet **‘We refuse to be enemies’** De psalmtekst ‘hoe goed is het dat broeders samen wonen’ inspireert hen. Ondanks dat zij steeds te maken hebben met afsluiting van water en elektriciteit, met vernielingen en rechtszaken om hun eigen land te kunnen houden, blijven zij op een creatieve en geweldloze manier zoeken naar wegen om daar te leven en te werken. Zij herstellen bijv. de ondergrondse grotwoningen als zij van de Israëliëse militairen geen toestemming krijgen om een huis voor hun getrouwde kinderen te bouwen op hun eigen grond. Via de organisatie Tent of Nations nemen zij veel in initiatieven om het leven van andere Palestijnen, vooral van kinderen, te verlichten. Zij willen vrede en doen vrede om dat te bereiken.

*Een vriendin van ons, is al van ver voor de ‘Wende’ betrokken bij voormalig Oost-Duitsland. Zij is altijd hoopvol geweest over een verandering in het leven van de mensen daar. ‘Als de treinrails hier een millimeter begint af te buigen, komt de trein echt op een ander station aan’, is een favoriet gezegde van haar.

Deze mensen zijn zelf de verandering die zij in de wereld willen zien.
Dat is een uitdagend gegeven!!

Echt waar?

*In een droom liep ik een winkel binnen.
Achter de toonbank stond een engel.
Ik vroeg: wat verkoopt u hier?
Alles wat u maar wilt, zei de engel.*

*O, zei ik, echt waar?
Ik wil dan graag vrede op aarde,
opheffing van onderdrukking,
geen honger meer,
een huis voor alle vluchtelingen...*

*Wacht even, zei de engel,
u begreep me verkeerd.
We verkopen hier
geen vruchten,
enkel zaden...*

Uit: Medemens 2

Uw diaconale commissie

Komende collecten

20 november: Kinderen in de Knel

Gezinshuizen voor pleegkinderen in De Glind.

Kinderen en jongeren zijn kwetsbaar. Door moeilijke omstandigheden en aanleg kunnen ze gemakkelijk in de knel raken. In Nederland zijn ongeveer 45000 kinderen uit huis geplaatst.

De Rudolphstichting richt zich met haar projecten op uit huis geplaatste kinderen en jongeren. Soms hebben ze

gedragsproblemen en/of een verstandelijke beperking. Door allerlei problemen kunnen zij niet meer thuis wonen. Alle projecten zijn er op gericht deze kinderen en jongeren een eerlijke kans op een hoopvolle toekomst te geven.

De Rudolphstichting ontwikkelt vernieuwde zorgprojecten en gezinshuizen in Jeugdorp De Glind en in de rest van Nederland. Daardoor krijgen deze kinderen de kans die ze verdienen in een inspirerende en veilige leefomgeving.

De Glind is een dorp waar verschillende kinderen zich positief kunnen ontwikkelen. Of ze nu verstandelijk of lichamelijk beperkt zijn, psychische of gedragsproblemen hebben, het blijven kinderen die hulp nodig hebben. De

Rudolphstichting wil een omgeving bieden waarin deze kinderen kunnen leren spelen, leren wonen en leren werken.

Voor een goed leefklimaat in De Glind, investeert de Rudolphstichting in mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding en ontmoeting, zodat zowel de uit huis geplaatste kinderen en jongeren als de andere inwoners zich thuis voelen in De Glind.

In De Glind wonen ongeveer 120 uit huis geplaatste kinderen en jongeren, met name in een gezinshuis.

Bij het opzetten van nieuwe projecten werkt de Rudolphstichting altijd samen met andere organisaties of personen. Zij hebben een directe relatie met het werkveld waarvoor het project is bedoeld. Dit garandeert dat een project echt waardevol is en dicht bij de behoefte staat van kinderen en jongeren die de hulp nodig hebben.

In elk project werkt de Rudolphstichting toe naar verzelfstandiging, zodat het project ook zonder de financiële inbreng van de Rudolphstichting kan blijven bestaan. De Rudolphstichting investeert tijd, geld en kennis, maar verleent zelf geen uitvoerende zorg.

Voor het uitvoeren van innovatieve projecten kan de Rudolphstichting niet zonder de steun derden. Vrijwilligers, diaconieën, fondsen, bedrijven en samenwerkingspartners geven de Rudolphstichting de kans om vernieuwende projecten te starten voor uithuisgeplaatste kinderen.

U kunt de Rudolphstichting steunen door een donatie over te maken naar rekeningnummer: NL60 RABO 0150002297.

25 december: Solidaridad

In Midden-Amerika sterven dagelijks suikerrietkappers aan chronisch nierfalen. Met eenvoudige maatregelen als voldoende schoon drinkwater, pauzes, schaduw en efficiëntere kaptechnieken kunnen we de suikerrietkappers weer een toekomst bieden.

Suiker is zoet, maar lang niet voor iedereen. De productie van suiker gaat vaak gepaard met ernstige gezondheidsproblemen van de suikerrietkappers. Ook brengt het regelmatig afbranden van de suikerrietvelden grote schade toe aan het milieu. De loodzware

arbeidsomstandigheden op de suikerrietvelden zorgen voor een ware epidemie van chronisch nierfalen onder suikerrietkappers, die elke dag levens eist in Midden-Amerika. Suikerrietkappers werken in oogstperiodes 6 à 7 dagen per week keihard in de brandende zon. Omdat zij voor hun

levensonderhoud afhankelijk zijn van het schamele stukloon nemen ze nauwelijks tijd voor rust- en drinkpauzes. Het gebrek aan rust, schaduw en voldoende schoon drinkwater leidt bij velen tot chronisch nierfalen. Veel arbeiders sterven daardoor op jonge leeftijd.

Help Solidaridad de levens van de suikerrietkappers verbeteren

Suikerrietkappers hebben recht op veilige arbeidsomstandigheden en een fatsoenlijk inkomen. Met eenvoudige maatregelen als voldoende schoon drinkwater, pauzes, schaduw en efficiëntere kaptechnieken kunnen we de suikerrietkappers weer een toekomst bieden en hun inkomen verhogen. In de campagneperiode van 2016 vraagt Solidaridad daarom steun voor suikerrietkappers in El Salvador. Als suikerriet op een duurzame manier wordt geproduceerd, kan de opbrengst de levens van duizenden mensen in El Salvador verbeteren. Solidaridad ontwikkelde samen met suikerrietkappers van de plantage El Ángel, plattelandsdokter Emmanuel en plantage-eigenaar Juan een programma om de arbeidsomstandigheden in het suikerriet te verbeteren. . Suiker zou voor niemand een bittere bijmaak moeten hebben.

Solidaridad maakt zich daar sterk voor! Helpt u mee?

Uw donatie kunt u overmaken naar rekeningnummer:
NL63 INGB 0001804444 t.n.v. Solidaridad o.v.v. suikerrietkappers

5 februari: Eigen project

5 maart: Vrienden van de Populier

Er zijn in Schoonhoven een aantal locaties waar mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking wonen. Een van die locaties is gevestigd in het voormalige politiebureau aan de G.J. van Heuven Goedhardweg 2. Het gebouw is opvallend wit met felgroene

balkonnetjes vlakbij de rotonde bij Albert Heijn.

In dit gebouw wonen 22 mensen met een beperking met 24-uurs begeleiding. Deze locatie heet na de verbouwing De Populier.

Op De Populier wonen onder andere de bewoners van de voormalige locaties Fleminghof en Fluitekruid.

Door de vele bezuinigingen die de laatste jaren ook in de gehandicaptenzorg zijn doorgevoerd zijn vooral voor ontspanning en

recreatie weinig tot geen financiële middelen meer beschikbaar. Als voorbeeld o.a. de volgende zaken:

Een weekeinde met alle bewoners met begeleiding naar het festival funpop (speciaal voor mensen met een beperking) in Noord Limburg.
Een rolstoelschommel voor de dubbelgehandicapte bewoners.

Om geldmiddelen voor dit soort ontspanning en recreatie bijeen te brengen is er door de MedezeggenschapsRaad (MR) van De Populier een stichting opgericht met de naam:

“VRIENDEN VAN DE POPULIER”

U kunt dit mooie project steunen met uw bijdrage.

Een donatie kunt u overmaken naar bankrekeningnummer:

NL23 RABO 0307940012 t.n.v. Stichting Vrienden van de Populier.

16 april: Inloophuis Domino Gouda

De Stichting Inloophuis Domino heeft tot doel om vanuit een

christelijk sociale levensvisie, sociaal en maatschappelijk zwakkeren een plaats te bieden waar zij welkom zijn. Het Inloophuis bindt de strijd aan tegen de eenzaamheid in onze maatschappij door een luisterend oor te bieden.

unieke huiskamer.

Men kan vrijblijvend binnenlopen voor een kop koffie of thee, een gezellig praatje, een spel of zomaar.

Vier keer per week wordt 's avonds een warme maaltijd geserveerd.

Eén keer per week 's middags een seniorenmaaltijd.

Vanaf het begin is er de keuze gemaakt om vanuit een christelijke identiteit te werken. Deze wordt uitgedragen door praktische hulp.

En alle bezoekers zijn welkom, ongeacht religie of afkomst.

Het inloophuis wordt aangestuurd door een stichtingsbestuur. Het bestuurslid P&O begeleidt de twee parttime coördinatoren. De coördinator vormt samen met de stafleden de staf voor de vrijwilligers. De belangrijkste taak van de coördinator is het aansturen van de ruim 90 vrijwilligers.

Bestuursleden en de vrijwilligers werken geheel op vrijwillige basis en ontvangen hiervoor geen geldelijke beloning. De coördinator wordt conform de cao welzijn & maatschappelijke dienstverlening beloond.

Uw donatie kunt u overmaken naar rekeningnummer:

NL88 INGB 0001773245 t.n.v. Vrienden van Inloophuis Domino

verkenning

Men mijdt stilte. Als de pest.

En als men toch in een moment van 'niets' vervalt, wordt er vrijwel meteen weer naar de smartphone gegrepen, wordt de laptop opgestart of een wanhopige poging gedaan om het gesprek voor te zetten dat zo oncomfortabel stil dreigde te vallen.'

Herkennt u dit?

Visies anderen

Ongelovige zoekt God in het klooster

In Volzin van mei 2016 staat een artikel van Stefan Franz, religiewetenschapper in Tilburg. Hij ziet zichzelf als een ongelovige die desondanks verlangt naar de stilte van het klooster vanuit de wens God te vinden. Hij bevraagt zichzelf over zijn intenties.

Hij schrijft: *'Stilte is een beetje uit de mode. Veel mensen zoeken voortdurend prikkels op, hetzij in de vorm van muziek, films, series op tv en internet, You Tube; ze kletsen over koetjes en kalfjes, uitgaan, alcohol drinken of een reis met een intensief programma. Men mijdt stilte. Als de pest. En als men toch in een moment van 'niets' vervalt, wordt er vrijwel meteen weer naar de smartphone*

gegrepen, wordt de laptop opgestart of een wanhopige poging gedaan om het gesprek voor te zetten dat zo oncomfortabel stil dreigde te vallen.’ Herkent u dit?

Of hoort u meer bij de mensen, die zoals hij verderop schrijft, regelmatig de stilte zoeken door buiten te gaan wandelen. Hij doet dat liefst in het bos vanwege *‘stevig gewortelde bomen die rustig toekijken op een veranderende wereld’*, maar de polders in onze omgeving zijn ook prachtig ☺ en heel geschikt voor zo’n ‘meditatieve’ wandeling! De kalmte en de tijdloze plek doen hem naast de bomen heel goed.

Iets dergelijks heeft hij ervaren tijdens een retraite van een week in een klooster in Tilburg, Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven. Hij stelt zichzelf regelmatig de vraag ‘Wat bracht jou naar dit klooster?’ Het kan wat hem betreft zoveel zijn, is het een vlucht? Een vlucht voor de liefde die net op zijn pad is gekomen, een vlucht voor het leven zelf of is het juist een verlangen naar God? Hij vindt het antwoord niet, maar zijn conclusie is wel dat de paar dagen in het klooster één van zijn mooiste levenservaringen tot nu toe is. ‘Soms is

dit het gevolg van ergernis aan de snelle wereld om me heen, maar meestal komt dit voort uit een diep verlangen naar rust. Misschien geeft dat wel aan dat mijn persoonlijke motieven meer gewicht hebben dan een verlangen naar God en wil ik simpelweg de ontberingen van mijn leven ontvluchten door als een monnik verder te gaan. Of, misschien, staat het zoeken naar God juist gelijk aan escapisme omdat je afstand doet van de wereld om te grijpen naar iets hogers.

Misschien hoef ik me niet schuldig te voelen als voorliefde voor stilte voor mij een grotere drijfveer is om me bij een kloostergemeenschap aan te sluiten dan God. Misschien ontdek je in een klooster pas echt wat God nou eigenlijk is.’

Bent u ook zo iemand of kent u iemand die het heel fijn vindt om eens een paar dagen of wat langere tijd in een klooster te verblijven? Wat brengt u of die ander daar? Of vindt u op een andere manier de tijd en de ruimte om een vorm van kloosterervaring te ondergaan? Wie of wat is het dat u dan zoekt?

BvB

verkenning

Mijn God bestaat niet en Mijn God laat zich niet kennen

Heere Heeresma, de nieuwbakken columnist van Trouw, schrijft daarover in zijn column van 31 mei 2016 over de doe-het-zelfgod van de Remonstranten. Hij kan niet in zo'n God geloven. Hij gaat nog en stapje verder door te concluderen dat de Remonstrantse Broederschap hiermee heeft gezondigd tegen het begrip van de bijbelse God, en dat zij alleen gelooft wat haar goed uitkomt.

Heel wat gelovigen (klein dan wel groot) zijn over hem heen gevallen: over Heeresma en zijn godsbesef, waaronder ook onze voormalig algemeen secretaris Tom Mikkers. Hieronder ziet een compilatie van verschillende reacties en delen van de artikelen hierover weergegeven.

Heere Heeresma lardeert zijn artikel: **'Mijn God bestaat niet'** met de volgende zinsneden:

"Ik ben geen doe-het-zelver. Ik heb geen gereedschapskist, laat staan een werkbank. Ik koop mijn spullen kant-en-klaar, en als ze stukgaan gooi ik ze weg of laat ze vakkundig repareren. Ik voelde mij dan ook niet aangesproken door 'Mijn God..' -reclamecampagne waarmee de Remonstrantse Broederschap naamsbekendheid probeerde te krijgen bij het grote publiek."...

“Waarom zou ik mezelf voor de gek houden? Dit godsgeloof is ook strijdig met de bijbelse bron van het remonstrantisme. Geloven, in bijbels-Hebreeuwse betekenis van het woord, is geen kwestie van verzinnen en bedenken, maar van vertrouwen.”...

“De remonstrantse God is ‘custom made’ naar de wensen van de remonstrantse gelovige.”...

“De God van de Bijbel vertegenwoordigt het eeuwenoude collectieve geloof en daarmee een gemeenschappelijke moraal. Met zo’n God kun je een samenleving vormen waarin een begin van een rechtsorde bestaat. Dat lijkt me bij de remonstrantse doe-het-zelfgod godsonmogelijk.”...

Tom Mikkers antwoord hierop met zijn artikel in Trouw van 18 juni 2016: **‘Mijn God laat zich niet kennen’**.

“De opwinding rond de remonstrantse reclames is een groot compliment aan de reclamejongens en -meisjes die de reclamecampagne ‘Geloof begint bij jezelf’ bedacht hebben. Wat mij met een zondagse preek, een column of een boek nog nooit is gelukt – een debat ontketenen over de essentie van geloof in de 21ste eeuw – hebben zij wel voor elkaar gekregen.”(...)

“Heeresma slaat de spijker op de kop als hij, naar aanleiding van het remonstrantse marketinggeweld, het betwijfelde bijbelse geloof aan de orde stelt.

“Vijfhonderd jaar na de totstandkoming van de bijbel (door de eerste protestanten in een wiki-leaks-achtige revolutie) en ook vele inzichten over de Bijbel verder is de protestantse remedie – een boek als ultieme geloofsbron – sleets geworden en uiteindelijk onhoudbaar.”(...)

“Want Heersema heeft gelijk. Ik geneer me soms voor de Bijbel en het bijbelgebruik van sommige christenen.”(...)

“Want wie de wetten uit de Bijbel toepast op onze tijd mag homo’s ter dood brengen, vrouwen naar de keuken dirigeren en apartheid weer invoeren.”(...)

“De uitvinding van papier en boekrollen en veel later de boekdrukkunst droegen er ook aan bij dat we met elkaar hebben afgesproken dat God in een boek woont. Als het christendom in onze tijd was begonnen, dan had Paulus beslist geen brieven geschreven maar een tv-serie gemaakt. En dan hadden wij de

generaties na ons opgescheept met het verplicht kijken naar het Evangelie volgens Netflix. De 'Mijn God'-zinnen van de remonstranten nodigen mij uit om terug te keren naar de essentie van het optreden van Jezus van Nazareth die niets had met wettisch fetisjisme. Jezus daagde het religieuze establishment uit met de vraag hoe je op een authentieke manier je relatie met God kunt vormgeven.”(...)

Hij eindigt met een poëtisch en filosofisch antwoord: “Spreken over God is schrijven in water.”(...)

Zowel Tom Mikkers als Heere Heeresma hebben het over een andere God. Het is niet dezelfde persoon of zijnswijze, maar een Significant Ander. Het is een anders zijn van God, of een niet te kennen God.

Als Heere Heere-sma (what's in a name?) in een god gelooft, dan is het wel een 'blok beton', een onveranderlijke god, en als je er niet meer mee kunt leven, gooi je Hem gewoon weg: een wegwerpgod dus. Eentje die je niet meer 'repareert' in jouw begrippenapparaat, dus ook een onbegrijpelijke god. Het is de god die (zoals Tom Mikkers aangeeft) woont in een boek, en wel alleen in het eerste deel ervan: het Oude Testament. Die vermeende 'beton'-god komt niet (meer) in het Nieuwe Testament voor, want Hij gaat niet met zijn tijd mee.

Tom Mikkers benadert God als geheimenis, als in het fluisteren van de wind. Eén die verschillende verschijningsvormen heeft; Eén die niet alleen bliksemschichten op je afschiet, maar ook zich ook laat 'kennen' in de ander (medemens) en dus medemenselijk is, maar Die ook moeilijk te 'herkennen' is en op het moment dat je denkt een beeld ervan te hebben een andere gedaante aanneemt. Maar daardoor juist fascineert. God die in het Oude én het Nieuwe Testament woont en erbuiten. God die de mens ook aanraakt in de gedaante van Jezus. Het is zoals Mikkers al schreef: “Spreken over God is als schrijven in het water.”

Nu is het maar de vraag in welke god u wilt geloven: in de doodverklaarde god van Heere Heeresma of in God die met je meereist, een ongewisse toekomst tegemoet.

HvdW

inkijk

“Christenen moeten hun geloof interpreteren als verbinding met alle mensen.

HET DOEL IS VERBINDING, NIET EENHEID.

Met eenheid probeer je verschillen glad te strijken, maar bij verbinding probeer je juist recht te doen aan het verschil tussen mensen. Allemaal hetzelfde zijn is geen ideaal. Op het punt waarin je verschilt, op die grens, daar ontmoet je ook God. Daar leer je hem kennen op een manier waardoor je weet dat hij nooit helemaal kenbaar en begrijpbaar is.”

Blik naar binnen

Niet eenheid, maar verbinding is het doel.

N.a.v. een artikel in Trouw en het stuk van onze voorzitter Menno Boetes in Doorkijk van dit voorjaar.

In de vorige Doorkijk heeft onze voorzitter zijn ervaring beschreven tijdens de gebedsweek ‘voor de eenheid van de christenen. In een week in januari zijn er in een week meerdere vieringen in Schoonhoven. Er is bijvoorbeeld een dienst geweest in de Rooms Katholieke kerk die geleid werd door mensen uit de Oudkatholieke kerk en evangelische geloofsgemeenschap de Levensbron. Hij schrijft over ‘ meer sprake van bevreemding dan van een eenheids-ervaring. Wat is dan eenheid?

Menno schrijft ook over veelkleurigheid, ook de veelkleurigheid binnen onze eigen gemeenschap.

Het artikel prikkelde me. In mijn werk spreek ik vaak met gemeenten die een evangelische stroming binnen hun gemeente hebben. Zij zoeken dan vaak naar een weg om binnen de eigen gemeente de verschillende ‘kleuren’ recht te doen, om balans te vinden in eenheid en verscheidenheid.

Kan dat ook met de verschillende ‘kleuren’ die uiteenlopende gemeenschappen hebben?

En toen las ik een artikel, toen ik mijn werkkamer opruimde, omdat ik per 1 november stop met werken. Het was een artikel in Trouw over missiologe Mechteld Jansen. Zij is rector van en professor aan de Protestantse Theologische Universiteit in Amsterdam en onderzoeksleider systematische theologie.

Om te beginnen een citaat:

“Ik kom buiten de kerk zoveel mooie mensen tegen met wie ik contact wil hebben. Dan vraag ik: hoe verbeeld jij God? Ik laat me aanscherpen en corrigeren door de godsbeelden van anderen. Je mag het een zoektocht naar een democratisch godsbeeld noemen, maar dan niet met de notie van de meeste stemmen gelden, want dan zou je over God kunnen gaan stemmen en krijg je een populistisch godsbeeld. We gaan voorlopig eerst uitwisselen. Zonder scheidsrechter, met mensen binnen de geloofsgemeenschap, maar ook daarbuiten. Leven we niet met duizenden goden? Zelfs in een kerk met driehonderd gelovigen (BvB: of met ‘slechts’ rond de 70?) vind je driehonderd godsbeelden. Dat houden we liever geheim, maar het is wel zo.”

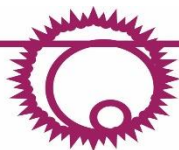
En een eindje verderop:

“Christenen moeten hun geloof interpreteren als verbinding met alle mensen. HET DOEL IS VERBINDING, NIET EENHEID. Met eenheid probeer je verschillen glad te strijken, maar bij verbinding probeer je juist recht te doen aan het verschil tussen mensen. Allemaal hetzelfde zijn is geen ideaal. Op het punt waarin je verschilt, op die grens, daar ontmoet je ook God. Daar leer je hem kennen op een manier waardoor je weet dat hij nooit helemaal kenbaar en begrijpbaar is.”

Tot zover M. Jansen. Het doel is dus verbinding en niet eenheid.

Als we niet alleen samen vieren, maar elkaar ook gaan spreken binnen onze eigen gemeente, met mensen uit andere gemeenten en met mensen die niet bij een gemeente horen kan het dus spannend worden. Misschien dat we dat maar eens moeten doen. Misschien moeten we maar gewoon eens in gesprek gaan met allerlei mensen over ‘hoe verbeeld jij God?’ met als doel contact, ontmoeting, verbinding omdat je vanuit je eigen (verschillende manieren van) door God aangeraakt zijn elkaar kunt verrijken.

BvB

Interview met Diana de Heer

Het is een goede gewoonte om nieuwe leden/vrienden in ons gemeenteblad te introduceren.

Deze keer is dat Diana de Heer die sinds maart dit jaar vriend is.

‘Ik ben 55 jaar geleden geboren in Rotterdam aan de oude Ommoordseweg als de jongste van vijf kinderen.

Sinds 35 jaar samenwonend met Aad van der Tas en 30 jaar geleden in Schoonhoven burgerlijk getrouwd. We hebben twee dochters. Rosa van 30 jaar, wonend met haar vriend in Den Haag en Lisalotte van 27 jaar, wonend met haar vriend in Dieren.

Het is lastig om in een paar zinnen te zeggen wie ik ben, je bent in feite eigenlijk alles. Een mens heeft zoveel facetten. Maar als ik zou moeten vertellen wie of wat mij gemaakt heeft tot wie ik nu ben, dan begint alles natuurlijk bij mijn jeugd. Ik ben opgegroeid in een Gereformeerde Bonds gezin. Mijn ouders, die zelf overigens niet uit een Bondsmilieu kwamen, kozen hier bewust voor na de oorlog. Vooral mijn vader was erg bezig met de leer van de predestinatie, voor mijn moeder was dit minder belangrijk.

Door verhuizingen wisselden we ook nog al eens van kerkelijke ‘behuizing’. De ene keer gingen we naar een gewone Hervormde kerk, de andere keer was het weer de Gereformeerde Bond.

Thuis werd er veel over geloof en kerk gesproken. Het was een leuk open gezin. Over dingen praten – ook als het moeilijk is- vind ik heel erg belangrijk.

Met Aad, die een vergelijkbare religieuze achtergrond, had ging ik naar VAAN diensten in Rotterdam zuid. De vrijheid daar sprak ons aan, maar met de rituelen hadden we moeite. Het Avondmaal was te beladen geworden.

Heel bepalend voor wie ik nu ben is mijn werk met nieuwe Nederlanders geweest. Eerst deed ik dat als vrijwilliger, later als docent in Rotterdam, Gouda en Schoonhoven.

Ik ervaar deze mensen echt als mijn broers en zussen. Natuurlijk loop je aan tegen culturele verschillen. Het is belangrijk om daar open over te praten. Zo krijg je begrip voor elkaars standpunten en gewoontes.

Na onze verhuizing naar Schoonhoven, inmiddels 30 jaar geleden, kwamen mensen van de Grote Kerk langs om de jaarlijkse afdracht te innen. Toen wist ik ineens heel zeker: 'Hier wil ik geen geld meer in steken'. Ik heb me toen ook laten uitschrijven.

En zo zonder kerk waren de zondag ook goed. Met wandelen, fietsen en als het regende Vrije Geluiden van de V.P.R.O. Misschien wel het meest bepalend in mijn ontwikkeling is mijn ziekte geweest.

Vier jaar geleden werd er bij mij een botlymfoon geconstateerd. En hoe erg en levensbedreigend dat ook was, ik beschouw dat nu ook als een geschenk. Het klinkt gek, maar vanaf het moment dat ik hoorde dat ik ziek was, kwam er een groot vertrouwen over me. Alle angsten die er tot dat moment waren geweest; de angst dat er zomaar van alles kan gebeuren, dat alles viel weg toen ik die diagnose kreeg.

Ik dacht op dat moment: 'En nu ik. Nu kies ik voor mezelf.'

Door de ziekte en de behandelingen heb ik nu nog heel weinig energie en dat is waarschijnlijk blijvend. Ik slaap/rust 13 tot 14 uur per dag. 's Morgens heb ik energie van 10 tot 12 en 's middags van 3 tot 5 uur om iets met iemand te doen. Als ik 's avonds iets met een ander wil doen, moet ik me overdag rustig houden. Doordat ik geleerd heb tijdens een halfjaar revalidatie me rustig te houden, kan ik nu van die momenten erg genieten. Ik heb wel geleerd om te kiezen voor wat ik echt belangrijk vind. 'Geloven' is daar één ding van. Op mijn eigen manier. In vrijheid. Die vrijheid vind ik bij de Remonstranten.

Toen Roos na de lezing van Willem Glaudemans over Een cursus in wonderen, 'uit de kast' kwam en vertelde dat zij al lange tijd met de cursus bezig was dacht ik: "Hier is ruimte". Die ruimte ervaar ik ook in de diensten.

Ik vind de reclamecampagne van de Remonstranten een heel goed idee! Die prikkelende zinnen doen iets met mensen. Je zult

misschien ook een bepaalde groep missen, de mensen die bij het woordje God al meteen afhaken, maar heel veel mensen komen nu toch op het idee om eens zo'n Remonstrants kerkje te bezoeken. En kijk wat er van komt: hier ben ik dan als nieuwe vriend. Fijn ook dat je vriend kan zijn bij de Remonstranten. Lid worden is een wel erg grote stap voor mij.

In Memoriam Theo Verwoerd

Op 9 augustus overleed een trouwe en graag geziene gast van onze gemeente: Theo Verwoerd.

Niet alleen zagen we hem vaak tijdens de zondagse eredienst op zijn vaste plekje achterin de kerk, ook bij allerlei andere activiteiten van de kerk was hij present. Bijna altijd met een opschrijfboekje in zijn hand, want Theo liet zich graag inspireren en verraste ons dan na een dienst of bijeenkomst met een gedicht of gedachten die bij hem opgekomen waren. En altijd getuigden zijn bijzondere aantekeningen van dankbaarheid, wijsheid en liefde voor het goede dat hem in een bijeenkomst ten deel was gevallen.

Theo was geen Remonstrant, hij was een 'onafhankelijk gelovige' die zich thuis voelde in heel verschillende kerken en bij heel verschillende mensen. Theo was totaal zichzelf. Voor ons was hij 'onze Theo', maar ongetwijfeld is hij dat voor heel veel mensen geweest.

Theo heeft zich tijdens zijn leven opengesteld voor mensen, voor God, voor de rijkdom van het leven en zo heeft hij een zeer vervuld leven gehad.

Wij vertrouwen hem toe aan God die alle begrip te boven gaat.

Roos Ritmeester

U zult in de uitgaven van Doorkijk af en toe gedichten van de hand van Theo kunnen lezen. Hij heeft een half jaar geleden ons deze toevertrouwd, zodat wij ze kunnen plaatsen. Zodoende is Theo nog even een klein beetje aanwezig. We zijn hem zeer dankbaar.

De redactie

blik verruimen

Op zondag 15 januari komt de auteur naar Schoonhoven en zal hij tijdens een Kruispoortbijeenkomst over het boek spreken en vragen erover beantwoorden. Het belooft een boeiende bijeenkomst te worden, juist omdat er over het leven van Jezus zoveel onbekend is.

Jezus en de vijfde evangelist

Fik Meijer geeft ons een toelichting over zijn boek: 15 januari 2017!

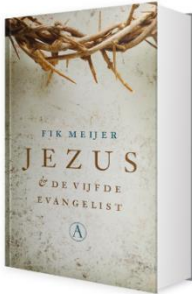
In het jaar 2015 schreef de Leidse hoogleraar Fik Meijer een smaakmakend boek over het leven van Jezus, gezien door de ogen van Flavius Josephus, een Joodse geschiedschrijver die leefde kort na de kruisiging van Jezus. Het boek beleefde vele herdrukken, misschien ook wel omdat de schrijver over het boek kon praten in 'De wereld draait door' met Mathijs van Nieuwkerk.

Jezus zelf heeft nooit boeken of geschriften nagelaten, alles wat we over hem weten komt tot ons via anderen. De vier evangeliën uit het Nieuwe Testament laten een verschillend geluid over Jezus horen. We mogen deze verhalen niet lezen als een historische weergave, maar meer als een persoonlijk getuigenis. Het is interessant om deze verhalen te leggen naast de woorden die Flavius Josephus aan Jezus wijdt. Josephus was een historicus die als jood vooral geïnteresseerd was in de geschiedenis van het jodendom. Zo schreef hij over Jezus in 'De oude geschiedenis van de Joden'. Het hier volgende fragment zullen we ongetwijfeld herkennen:

In die tijd leefde Jezus, een wijs man. Hij verrichtte namelijk daden die onmogelijk geacht werden, en hij was leermeester van mensen die met vreugde de waarheid tot zich namen. En veel Joden alsook velen van de Grieken bracht hij tot zich. Ook nadat Pilatus hem op aanwijzing van de eerste mannen bij ons de straf van het kruis had opgelegd, gaven zij die het eerst in liefde waren gaan leven niet op.

Tot op de dag van vandaag is de naar hem genoemde groep van de Christenen niet verdwenen.

In deze tekst zijn latere toevoegingen weggelaten en de tekst komt overeen met een versie die in 1971 ontdekt is door Shlomo Pines, een Israëliische geleerde. Misschien een argument dat pleit voor de authenticiteit van wat Josephus schreef.

Het is zeker niet zo dat met Meijers boek het laatste woord over het leven van Jezus gezegd is. Kritiek op zijn boek is er ook. Zo vinden sommige historici dat Meijer in zijn boek te weinig in gaat op de Joodse bronnen over Jezus. Jezus zou als het ware ingelijfd zijn door de christelijke traditie en de Joodse aspecten zouden

te veel veronachtzaamd zijn. Ook de titel roept vragen op: kun je Flavius Josephus een evangelist noemen? Hij was een historicus die sympathiseerde met Joodse nationalisten en farizeeërs tijdens de romeinse overheersing.

Maar juist de vragen die het boek oproept, maken het de moeite waard de lezing van Fik Meijer bij te wonen. U zou vooraf het boek kunnen lezen, het leest gemakkelijk en is zeker niet alleen geschreven voor theologen. Boeiend is ook het tweede deel, waarin de schrijver de nadruk legt op de belangrijkste episoden uit het leven van Jezus en op de mensen die dicht bij hem stonden. In het eerste deel draait het om de politieke achtergronden in de tijd dat Jezus leefde en wordt de betekenis van Flavius Josephus uiteengezet. Echter ook zonder het boek gelezen te hebben, kunt u de lezing bijwonen. Misschien wel omdat ieder zijn eigen visie heeft op wie Jezus is en wat hij ons te zeggen heeft. Daarom hopelijk tot ziens op 15 januari om 14.00 uur in de Remonstrantse kerk.

BV

Helaas kon door ruimtegebrek wederom de recensie over **Judas**, het nieuwste boek van **Amos Oz** niet geplaatst worden. U houdt het van ons tegoed.

De redactie

Komende activiteiten

Op zondag 6 november zal dr. Willem Glaudemans een lezing houden over het thema “Levensmissie”.

Glaudemans (1954) studeerde Nederlandse Taal- en Letterkunde in Utrecht en promoveerde in 1990 op een proefschrift over de literatuuropvattingen van Willem Frederik Hermans. Meteen na zijn promotie begon hij met het vertalen van spirituele boeken. In de Kruispoortlezing van 6 november zal hij spreken over de ‘levensmissie’ die ieder mens heeft. Die ‘missie’ is nauw verbonden met onze heel persoonlijke talenten. Wanneer we niet in overeenstemming met onze missie leven, geeft onze ziel, die een natuurlijke behoefte voelt om in lijn met het kosmische te handelen, signalen af. Hoe langer we besluiten die signalen te negeren, hoe heftiger de gevolgen zijn. Uiteindelijk kan het leiden tot bijvoorbeeld een burn-out.

Maar hoe kom je erachter wat jouw missie is? Glaudemans ontwikkelde een ‘Talentenspel’. De achtergrond daarachter is dat er verschillende soorten talenten zijn: ten behoeve van de verbinding met jezelf, met anderen en met het grotere geheel. Het Talentenspel werkt op diepere niveaus. Het spelbord is bij het Talentenspel een weerspiegeling van onze innerlijke processen. Het belooft een boeiende en misschien ook wel confronterende middag te worden.

Komende preekbeurten

30 oktober	2016	ds. C.Dahmen	10.00 uur
13 november	2016	ds. K.J.Holzapffel	10.00 uur
20 november	2016	ds. R.Ritmeester	10.00 uur
		Laatste zondag kerkelijk jaar	
04 december	2016	ds. W.Dijkstra	10.00 uur
25 december	2016	ds. R.Ritmeester	10.00 uur
		Kerstviering	
08 januari	2017	ds. R.Ritmeester	10.00 uur
		Nieuwjaarsontmoeting	
22 januari	2017	ds. E.C.Sieverink	10.00 uur